

Francoski radikali pripravljajo konec Ljudski fronti

Sklepi kongresa francoskih radikalov socialističnih mladinskih organizacij

Carassone, 19. apr. o. Včeraj je bil tu kongres mladinskih organizacij francoske radikalno-socialistične stranke. Z ozirom na vse močnejšo socialistično in komunistično propagando in zbiranjem mladine v bojne formacije, so začeli tudi radikali socialisti, sredina stranke francoske ljudske fronte in zastopnica malega meščanstva v njej, organizirati svoje mladinske oddelke. Ta organizacija naj dokazuje, da je stranka globoko zakoreninjena v francoskem narodu in da ima še smeraj odločilno vlogo v francoski politiki.

Kongres radikalno-socialistične mladine v Carassoneu predstavlja odgovor radikalov na zadnje dogodke v Franciji, ki sta jih zakrivila ostali dve članici ljudske fronte, socialistična in komunistična stranka. Ti dogodki so komunistični poboji v Clichyju, odgovoreni začetki pariške svetovne razstave zaradi komunističnih stavk, postopno zmanjševanje političnih pravic in demokratičnih svoboščin za nemarksistične organizacije in skupine, rastoča draginja ter padec blagostanja potom francoske zunanje politike na Balkanu.

Zaradi tega je bil ta mladinski zbor pomembnejši kakor bi bilo pričakovati ter bodo njegovi sklepi odločilno posegli v francosko domačo politiko, ki bo morala v kratkem ali preiti čisto v komunistične roke, ali pa se otresti nevarne zveze s komunisti.

Kongresa se je udeležilo mnogo radikalno-socialistične mladine iz vse Francije, razen tega pa veliko voditeljev stranke. Na kongresu so govorili bivši ministri Mistler. Ta je dejal, da se radikalna-socialistična stranka ni oddaljila od svojega prvotnega demokratičnega programa, čeprav je stopila v ljudsko fronto, marveč bo svoj program izvajala smeraj in povsod.

Za zunanjim ministrom Delbosom je govorilo še več drugih prvakov radikalne socialistične stranke. Nekateri izmed njih so silovito napadali ljudsko fronto ter vse bolj rastočo oblastnost komunistov. Dokazovali so, da pomeni nadaljnje sodelovanje s komunisti in socialisti za radikale po-

gubo. Kongres se stališču desničarjev v stranki za zdaj ni pridružil, pač pa je sprejel ostre resolucije, ki bodo nedvomno imele močan političen odmev.

Resolucija, ki so jo sprejeli na kongresu se glasi:

Radikalno-socialistična stranka izjavlja, da bo še ostala v ljudski fronti, toda samo pod naslednjimi pogoji:

1. Vlada mora odrediti vse potrebno, da zavaruje zasebno lastnino, svobodo dela in svobodo zborovanja in združevanja za vse skupine.

2. Program ljudske fronte se sme razširiti ali spreminjati samo po soglasnem sporazumu med vsemi članicami ljudske fronte.

3. Vlada mora z vsemi sredstvi varovati srednje sloje in mora napeti vse sile, da spremeni slabi finančni položaj, da poživljuje ljudsko zaupanje in da vrne Franciji blagostanje.

Francoska zunanja politika se ni in se ne bo spremenila

Carassone, 19. apr. Na kongresu radikalno-socialističnih mladinskih zvez je med drugim prvi radikalno-socialistične stranke govoril tudi zunanji minister Delbos, ki je dejal, da pomeni francoski radikalizem zvestobo zgodovini in osebnosti. Francoska narodna volja je samo skupke volj vseh poedinih Francozov. Delbos se je v svojem govoru zavzemal za Zvezo narodov, ki bo po njegovem premagala vse težave in lahko v kratkem nastopila odločno za obrambo evropskega miru. Dejaj, da je Francija pripravljena na pogajanja z vsemi državami, tudi z Nemčijo seveda

Ne Moskva, ne Berlin

Na banketu, ki se ga je udeležilo 3300 oseb, je govoril predsednik radikalno-socialističnih zvez Marcel Sabléau, ki je v svojem govoru rekel, da radikalno-socialistična mladina ne mara iskati svojih vzorov ne v Moskvi, ne v Berlinu, ne v Rimu. Tudi noče navodil iz inozemstva. Nasprotuje in bo nasprotovala vsakemu poskusu kakšne ideje in politične diktature. Demokracija je samo tam, kjer je zajamčena svoboda posameznika in njegove osebnosti in kjer država varuje posamezniku njegovo imetje.

Ti pogoji radikalnih socialistov pomenijo ultimatum vladi Leona Bluma. Blum se bo zdaj moral odločiti, da stopi na prste komunistom, da zavre revolucionarno vrenje v Franciji, da odpravi diktaturo komunističnih strokovnih organizacij in da spremeni politiko proti opoziciji. Edino v tem primeru more potem računati, da bo ljudska fronta ostala, sicer ustegejo radikali vreti sedanjo vlado, kar bi rodilo nepregledne posledice, ker bi komunisti ne bi prenesli mirno Blumovega padca.

samo v okviru obveznosti do Zveze narodov in do svojih zaveznikov ter po svojem pojmovanju mirovni varstev. Glede Španije je dejal, da je treba začetek obmejnega nadzorstva smatrati kot uspeh francoskega mirovnega prizadevanja. Jamstvo za mir na svetu dajejo tri velike demokratične sile: Francija, Anglija in USA, ki jamčijo, da bo demokracija na svetu zmaga. Današnji evropski položaj ne ograža nobenega francoskega prijatelja ne v Srednji Evropi ne drugod in tudi ni oslabil francoskega vpliva nikjer. V Evropi mora priti najprej do splošnega političnega sporazuma, nakar se bo sklenil tudi gospodarski sporazum.

Govor zunanjega ministra je bil precej medel in brez natančnih stvarnih podatkov in ni prinesel tistega iznenadenja, kakor so ga od njega pričakovali.

Minister Djordjević o zadrugištvu

Belgrad, 19. aprila. m. Včeraj je imel v Virovitici sestanek minister brez listnice Voja Djordjević. Številnim poslušalcem je minister govoril o važnosti in pomenu zadrugištva. Med drugim je glede tega poudaril, da naša država in naša družba nimata druge poti za zboljšanje gospodarskega položaja kakor pot, ki vodi preko zadrugištva. Z zadrugištvom se bomo rešili neštevilnih socialnih sporov in spravili v sklad s tem tudi socialno politiko in gospodarsko demokracijo. Glede lažne demokracije, ki v politiki nevarno izenačuje ljudi, a v gospodarstvu dovoljuje absolutizem kapitala, je minister Voja Djordjević poudaril, da zadrugištvo vse to odklanja ter napravlja malega človeka spet svobodnega, neodvisnega ter v neki meri tudi močnega, kolikor je pač danes močan tisti, ki ima kapital. Če je Finska močna, če je Danska srečna in če je CSR bogata, ima za to največ zaslug zadrugištvo. Namesto revolucije in raznih eksperimentov zadrugištvo v evolucijo dviga človeka ter ga dela sposobnega za življenje, tako pa ustvarja nov družabni red, ljubezen in družabno solidarnost.

Centralni presbiro dobi kratkovalovno postajo

Belgrad, 19. aprila. m. Na svojem inspeksijskem potovanju po Subotici je poštini minister dr. Branko Kaludjerić izjavil, da so naprave za 20 kilovaltno kratkovalovno radio postajo za centralni presbiro v Londonu že gotove ter da so bile že poslone v Belgrad. Tako se bo nova okrepljena kratkovalovna radio postaja, ki je, kakor znano sedaj oddajala programe tudi za naše izseljenke v Evropi in Ameriki, mogla slovesno odpreti dne 15. maja.

Vlom v garažo

Krašnja, 18. aprila.

Mikovi v Lokah pri Krašnji imajo za prevažanje blaga svoj tovorni avto. Ko je nedavno pozno zvečer privozil domov, so ga tako, kot je bilo naloženo, zapeljali v garažo. Ključ pa so nekam založili, zato lope niso mogli zakleniti, pač pa so zadelali vrata z močnim lesenim drogom. Zjutraj je bil ta drog odstranjen. Z avtomobila je izginilo ponoči nekaj vreč fig in moka. Sled je peljala baje nekam v bližnje hribe, kjer se je v gozdovih izgubila.

Nemški gospodarski časniki so prišli v Italijo in bodo obiskali kot gostje italijanske časniške zveze vse večje gospodarske ustanove.

Bivši angleški bojovniki so se vrnili s svoje poti po Italiji in so dali listom izjavo o lepem sprejemu v Italiji.

Grška vlada je sedaj zopet dovolila trgovinski promet med Grčijo in Bolgarijo. Politični krogi izjavljajo, da je ta ukrep grške vlade dokaz, da se boljše odnose med Grčijo in Bolgarijo, do tega zboljšanja pa da je prišlo na posredovanje Jugoslavije.

Vesti 19. aprila

Splošna stavka nameščencev v pariških zabaviščih se je začela sinoči in so zaprti poleg drugih lokalov tudi vsi kinematografi. Nameščenci bodo začeli delati samo v tistih lokalih, katerih lastniki bodo sklenili kolektivne pogodbe z njihovimi strokovnimi zvezami.

Atentat proti Titulescu, bivšemu romunkemu zunanjemu ministru, so baje pripravljali člani romunske »Železne garde«, tako so izpovedali nekateri izmed njih pri neki sodni razpravi v Bukarešti.

Avstrijska izvozna trgovina se je v prvem četrtletju letošnjega leta precej izboljšala, kakor kaže vladna statistika za januar, februar in marec.

Angleški delavski voditelj Lansbury je včeraj odpotoval v Berlin. Pri odhodu je izjavil, da namestnik obiskati Hitlerja in izvesti za njegovo stališče o svetovnem miru.

Sklad za ustanovitev samostojne eksistence brezposelnih inteligentov bo ustanovila madžarska vlada, ki bo dajala iz tega sklada brezposelnim dolgoročno brezobrestna posojila. Vrh tega bodo na pritisk vlade morale vse večje industrijske ustanove ter podjetja sprejeti v službo okrog 2000 nezaposlenih od celotnega števila 10.000.

Bivši romunski princ Nikolaj, ki so ga iz krajeve rodbine izobčili, ker je pripravljaval državni udar z »Železno gardo«, se bo kot navaden zemljan imenoval Nikolaj Brana.

Za dve milijardi lejev je Romunija več izvozila kakor uvozila v prvem četrtletju 1937. Presežek izvoza nad uvozom se je od lani počel tvoriti.

Vesti o zbliznanju med Sovjeti in Nemčijo vsi nemški listi zanikujejo, češ da je tako zbliznanje docela nemogoče.

Roosevelt ne bo posredoval v španski državljanski vojni, kakor so pisali te dni inozemski in naši levičarski listi. Tiskovni urad predsednika ameriške vlade vse te govorice najodločneje zanika.

Znižanje osebnih vozniš cen na železnica napoveduje avstrijska vlada še to pomlad.

500 milijonov lir za družine s številnimi otroki bo dajala italijanska država vsako leto iz državnega proračuna. Poleg tega bodo takim družinam omogočili brezobrestna posojila in znižali davke.

Tri komuniste so obsodili na smrt v Berlinu, ker so 1932 požgali neki narodno socialistični lokal, pri čemer je en narodni socialist našel smrt, več jih je pa bilo ranjenih.

Potovanje belgijskega ministrskega predsednika v Ameriko ima namen pripraviti vse potrebno za sklenitev nekega mednarodnega trgovskega sporazuma, ki naj poživljuje mednarodno trgovino.

Skušnjo za slavnostni sprejem ob kronanju angleškega kralja so imeli včeraj v Londonu. Pri skušnji so v sprejemu sli vsi vozovi, gardna konjenica, godbe, policijski oddelki ter avtomobili z radijskimi oddajniki aparati. Izvršile so se tudi vse ceremonije kakor pri kronanju.

Sestanek razorožitvene konference, ki bi moral biti v Zenevi 6. maja, bodo odgodili in se bodo o razoroževanju, odnosno oboroževanju pogovarjali konec maja ob sestanku Zveze narodov.

Poljski zunanji minister Beck pride na obisk v Rim konec maja, kakor poročajo nekateri italijanski listi. Prej pa bo še obiskal Bukarešto.

Angleška bojna ladja »Queen Elisabeth« je prišla na obisk v italijansko vojno luko Spezia, kjer so ji priredili navdušen sprejem.

Velika protiboljševiška razstava se je začela v Karlsruheu. Udeležuje se je tudi Italija z dokumenti boljševiškega »urejanja« italijanske države pred nastopom fašizma.

Morile ruske carske rodbine bodo zastopali sovjetsko državo pri kronanju angleškega kralja, tako piše francoski desničarski voditelj, pisatelj Leon Daudet, v svojem listu »Action Française«, ter poziva angleške protestantske škofe, naj proti temu nastopijo.

Število delovnih tedenskih ur bodo povečali v nekaterih panogah italijanske industrije po sklepu korporacijskega ministrstva.

150.000 ljudi je gledalo nogometno tekmo med škotsko in Anglijo kljub dežju. Tekma je bila v Glasgowu in so zmagali škoti s 3:1.

Voditelj Nemcev v Argentini Riedla so pred dvema dnevmoma ubil komunisti v Buenos Airesu.

Velike pošiljave zlata vozijo iz Anglije v Ameriko in sta dva parnika pretekli teden odpeljala za milijardo dolarjev zlata iz Londona.

Celotno razstavo Tintoretovih del bodo odprli 25. aprila v Benetkah. Razstava bo trajala do novembra in bodo obiskovalci imeli 70% popusta na italijanskih železnica.

Z ureditvijo češkoslovaškega zakonskega prava se bavi te dni praški parlament. Vse stranke, razen socialistov in komunistov, soglašajo v zahtevi, da je treba čim bolj otežiti ločitev zakonov tudi z državnimi uredbami.

Izboljšanje gospodarskih odnosov med Italijo in Jugoslavijo napoveduje bivši minister dr. Frankeš, ki je te dni odpotoval v Rim in je imel razgovor z urednikom »Giornale d'Italia«.

Dve bombi sta eksplodirali na varšavski tehniki. Bombi na nastavi nacionalistični študentje. Da ne bo treba »Jutru« razlagati naših vesti, povemo že mi, da so to storili poljski in ne jugoslovanski nacionalisti, ki imajo najbrž tudi v Varšavi »močno« skupino, kakor ve »Jutro« povedati o zagrebski univerzi.

Veliki pretepi v Varšavi so bili včeraj na zborovanju tako zvane populistične stranke, ki so ga hoteli komunisti razbiti, a so morali z razbitimi glavami oditi.

Madžarska je pripravljena pogajati se

Budimpešta, 19. aprila. o. Predsednik madžarske vlade Daranyi je imel včeraj v mestu Szegedu shod svoje stranke, na katerem je govoril o osnovnih svojih politiki, o obliki vlade ter o zunanje in notranje političnih vprašanjih madžarske države. Nastopil je proti vsem poskusom skrajnejšev ter desnice in leve. Dejaj, da Madžarska ne potrebuje ne diktature, ne diktatorjev z nobene strani, zato ker lahko reši vsa svoja vprašanja v okviru svoje ustave in ima svojega modrega poglavarja. S tem delom njegovega govora so nezadovoljni desničarji, katerim je Daranyi pred nedavnim preprečil poskuse za državni udar in za uvedbo fašistične diktature.

Pomemben je bil tisti odstavek Daranyijevega govora, v katerem se je bavil z madžarsko zunanjo politiko. Poudaril je prijateljske odnose z Italijo in Avstrijo ter dobre trgovske zveze z Nemčijo.

Franco govori o bodoči ureditvi Španije

Salamanca, 19. aprila. o. General Franco je imel po radiu sinoči političen govor na španski narod. V govoru je dejal, da se obrača v imenu svete Španije in vseh tistih, ki so v stoletjih padli za njeno svobodo, na vse Špance in jih prosi, naj bodo složni do konca vojne. Potem se bo začelo veliko delo za mir in za ureditev nove države. Sloja je potrebna za doseg skupnega cilja. Sloja mora biti zunanja in notranja. Zato je treba, da vsa osebna nasprotja izginejo. General je dalje rekel, da je sedanje nacionalistično gibanje v Španiji samo nadaljevanje dolgotrajnih naporov, da se vzpostavi Španija velikih kraljev, zaščitnica in razširjateljica krščanskih idej v svetu. Doba nacionalističnega gibanja v Španiji ima tri razdobja. Prvo razdobje označuje vlada Prima de Riviere, drugo ustanovitev narodno socialističnih delavskih organizacij, španske falange, katoliških in monarhističnih političnih organizacij. Tretja doba narodnega prebujenja v novi Španiji pa je

doba sedanje revolucije.

General Franco je v govoru silovito napadel ruski komunizem, ki uničuje evropsko civilizacijo in je odgovoren za velike žalojgre v povojni zgodovini. Taka žalojgra je tudi španska, ki je svet noče razumeti. Poudaril je razliko med demokratičnimi vladavinami in med bodočo politično obliko Španije, ki jo bo označevala ne besedna, marveč dejanska demokracija.

»To demokracijo bo podpirala močna narodna vera in moralna svoboda, brez česar je vsaka politična svoboda samo komedija. Na teh podlagah bomo prenosili vse edince španskega javnega življenja, od rodbine preko občine in strokovnih organizacij, do najvišjih državnih ustanov. Vzpostavili bomo spet vlado nepristranske pravičnosti in enakosti, brez česar ni človeškega dostojanstva. Osnovali bomo močno vojsko na kopnem, na morju in v zraku, da bomo lahko stopili na nova pota španske zgodovine.«

žavnika s svojim spremstvom zapustila našo prestolnico in odpotovala v Ankaru. Med potjo bosta imela v Sofiji sestanek z bolgarskim kraljem Borisom in predsednikom vlade Kjossevanovim.

Napredovanje poštinih uradnikov

Belgrad, 19. aprila. m. Napredovali so uradniki: za inspektorja V. pol. skup. dosedanjí višji kontrolor Ivan Rabič na pošti Ljubljana III.; za višjega kontr. VI. pol. skup. Franc König na pošti Maribor II. in Josip Turk v Brezicah; za kontrolorja VII. skup. Marija Hribar na pošti Ljubljana I.; za poštne uradnike VIII. pol. skupine: Michael Bergant na pošti Bled I. in Ervin Vilhar na pošti Ljubljana II.; za manipulante IX. skup. Anton Perač v Ljutomeru, Anton Zupan in Gabrijela Vidmar na pošti Ljubljana I. ter Alojz Škerjanc na pošti Ljubljana II.; za pomož. uradnika IX. polož. skupine Jurij Pintar na pošti v Ptuj; za pomož. manip. X. skupine Slavko Brus v Zidanem mostu in Jaroslav Rak v Ljutomeru.

Pri občinskih volitvah v Cannesu, velikem francoskem letovišču, je zmagała nacionalistična proti listi ljudske fronte.

Poljski obiski v Romuniji

Bukarešta, 19. apr. m. Vse tukajšnje časopise ee obširno bavi z bližajočim se obiskom poljskega zunanjega ministra Becka v Romuniji. Beck bo prišel v Bukarešto 22. aprila ter bo ostal tam najdalje do 25. aprila. Za časa njegovega bivanja v romunski prestolnici je predvidenih njemu na čast cela vrsta prireditvev. S svojim obiskom bo zunanji minister Beck otvoril vrsto uradnih obiskov poljskih visokih politikov v Romuniji. Za Beckom bo namreč obiskal Bukarešto vrhovni inšpektor vse poljske oborožene sile Rydz Smigly, za njim pa predsednik poljske republike Moscicki.

Iz Belgrada v Sofijo

Belgrad, 19. apr. m. Danes sta se vrnili v Belgrad turški predsednik vlade Izmet Ineni in zunanji minister Ružni Aras s potovanja po Dalmaciji in Bosni. Visoka turška gosta sta sinoči prenočila v Han Pjeskić, kjer ju je čakal predsednik jugoslovanske vlade dr. Stojadinović. Tu je bila tudi skupna večerja. Na poti iz Han Pjeska in Belgrada se bosta Izmet Ineni in Ružni Aras ustavila že v Valjevu, kjer jima bo priredil kosilo poveljnik tamkajšnje divizije. Zvečer bosta turška dr-

Odkrita beseda podpredsednika PAB g. Radoviča

O agrarni zaščiti pri nas in v Srbiji

Ljubljana, 19. aprila.

Včeraj je prišel v Ljubljano predavati o politiki in agrarni zaščiti podpredsednik Privilegirane agrarne banke g. Radovič. Na predavanju se je zbralo lepo število slovenskih in nekaj hrvatskih gospodarskih strokovnjakov. Udeležil pa se ga je tudi ban dravske banovine dr. Marko Natlačen, senator dr. Gregorin ter glavni ravnatelj Privilegirane agrarne banke Milorad Jevremović.

V prvem delu svojega govora je g. Radovič podal nekaj zanimivih ugotovitev iz naše politične preteklosti. Predavatelj je povedal marsikaj, česar do danes Slovenci še nismo vedeli. Razložil je tudi svojo politično in finančno kariero ter se predstavil kot izvrševalec najrazličnejših funkcij. — Med drugim je sodelavec pri PAB in pri upravi monopola. Prej je bil nekaj časa tudi finančni minister v Crni gori ter je izdal tudi prvi črnogorski denar. Dostikrat — prvi — je imel tudi priliko in ponudbo, da sprejme v Jugoslaviji kakšno ministristvo, odrekal pa da se je celo predsedništvu vlade.

Predavatelj je nato prešel na razglabljanja o PAB-u, pri čemer je posebno poudarjal, da ta ustanova ni nikakršna politična ustanova, in da tudi ne pozna strankarstva. Prvi glavni ravnatelj PAB je bil Slovenec dr. Hacin.

PAB je bila ustanovljena leta 1931 ter se je trudila v začetku, da bi olajšala bremena kmetu. Medtem pa je prišla svetovna kriza, ki je zelo zavrla njena prizadevanja.

Po uvedbi zaščite kmetijskih dolgov je PAB prevzela regulacijo tega vprašanja. G. Radovič je izjavil, da so neupravičeni pomisleki, češ da se bo ves denar stekal v osrednjo blagajno. Toliko, kolikor bo Slovenija od kmetijskih dolžnikov sprejela, toliko bo vrnila tudi upnikom, to je hranilnicam in bankam. PAB ne more dati kreditov, razen za tekoče gospodarske potrebe. PAB ne sprejme niti vlog, ker denarja ne ve, kam nalagati, zakaj na jugu kmetije pod vplivom demagogije in nekega sistema sploh nečajo plačevati svojih obveznosti. PAB ima vlog okoli 700 milijonov Din, vendar pa ta kapital ni tako razpoložljiv in banka razpolaga le s krediti

za osnovne pridobitne kmetijske panoge. Likvidacija kmetijskih dolgov se bo razvlekla na dvanajst let. Kmetijski dolgovci so znižani na približno 60%, to se pravi, da bo kmet plačal vsako leto le 5% svojih dolgov. PAB je pripravljena, da plačila bolnemu kmetu nekoliko podaljša obroke. Ne bo pa prizanesla tistim, ki v načelu in pod vplivom demagogov sploh nečajo plačati obveznosti.

G. Radovič je v svojih nadaljnjih izjavah tudi poudaril, da PAB nudi kredit le zadrugištvu, toda samo za nabavo semen, za nakup plemenske živine, nikakor pa ne tudi za nakup novih zemljišč ali za gradnjo. Precej pohvalno se je izrazil o slovenskem zadrugištvu in podčrtal posebno njegovo solidnost, česar srbsko zadrugištvu še daleč nima. V slovenskih zadrugah je tudi mnogo več poštenja, kajti tu se ne dogaja, kakor na Srbskem, da bi se kakšna nova zadruga ustanovila samo s tem namenom, da bi najela pri PAB večje ali manjše posojilo in na ta način izkoriščala kapital, ki v resnici za take stvari ni namenjen.

Zanimive so bile nekatere trditve g. Radoviča, na primer, da kmetije na jugu nečajo plačevati svojih obveznosti, čeprav jim je zakon o kmetijski zaščiti znižal te obveznosti na najmanjšo. V rokah jih imajo demagogi ter celo neki narodni poslanec govori med kmeti, da ni treba plačati nobenih dolgov več.

Svojo odkritosrčnost pa je predavatelj pokazal posebno s tem, da ni niti pozabil povedati, da je nekoč bil zagovornik centralistične ureditve države. Prišel pa je pozneje do prepričanja, da je to stvar gledal le preveč samo skozi srbska očala, to pa zaradi tega, ker mu razmere drugod, tudi v Sloveniji, in to politične in gospodarske, niso bile od vseh podrobnosti znane. Tako je sedaj, ko vneto zagovarja avtonomijo posameznih podružnic PAB, kakor tudi avtonomijo sploh, trdno prepričan, da je na pravi poti, ki edina more privedi do blagostanja in vsaj nekoliko večje zadovoljstva v našem gospodarskem in političnem življenju, kakor ga je bilo doslej. S tem bi se seveda reklo, da je g. Radovič tudi za to, da denar, ki ga plačujejo slovenski dolžniki, tudi v Sloveniji ostane.

Danes koncert Blaža Arnič

Ljubljana, 19. aprila.

Ne moti se oni, ki o nas Slovencih pravi, da sami sebe ne poznajo. Ta ugotovitev gre pač na račun našega lastnega podcenjevanja ali pa — v našo vsaj delno tolažbo — prevelike skromnosti. Te naše lastnosti, ki je bolj, da se jih vsaj počasi odvadimo, so vzrok da mnogi o nas govorijo le kar tako mimogrede, ko že preko nas ne morejo iti, ali pa, da s tem bolj prepričevalno pokažejo na svojo lastno veličino. Pa rečimo, da sebe tudi poznamo da vemo za svoje pridobitve na tem ali onem polju. Če bi bilo tudi še to res, še vedno precej usodno drži trditev, da ne znamo ceniti tega, kar so nam veliki moške zapustili kot dragoceno kulturno dediščino, ki bi bili nanjo lahko vsaj malo bolj ponosni, kajti ta zapuščina je v naših primerih tako bogata, da nam jo tujec, ki se je potrudil biti vsaj do neke mere objektivni, nehoti priznava, čeprav tolikokrat zelo varčuje z besedami, kadar govori o njej.

Ta naša malodušnost, če ne zaniknost, se v najlepši oziroma najtemnejši luči pokaže ob priveditvah, ki so na njihovem sporedu dela kakšnega doslej malo manj znanega moža, ki je sicer mnogo študiral in tudi mnogo ustvaril, pokazati se pa ga je — tako se zdi — strah zaradi tega, ker se boji, da bo njegova dela razgrajala neobjektivna kritika, ki bi mu vzela le veselje do nadaljnjega ustvarjanja, ali pa, da bo zaradi slabega občaja svoje priveditve zabredel še v večje gmotne težave, kakor pa so ga morile vse življenje.

Med Slovence, ki smo z vso pravico in dolžnostjo ponosni nanje, je prav naš prvi simfonik Blaž Arnič. Če ne bi bil ustvaril ničesar drugega kot to, kar smo nedavno slišali na njegovem koncertu v ljubljanski stolnici, nam je dal mnogo. Kdor je slišal te njegove skladbe, ne more prikriti občutja, da je slišal nekaj novega, globokega in pristnega. V ponedeljek nam Arnič spet ponuja, da sprejmemo nekaj od njega in da gremo za bežni trenutek spet enkrat z njim ne po mrtvih notah, pač pa na intimni sprehod po »skalah«, ki je on iz njih izvil utrip življenja. V uniojski dvorani bo

Stanovanjski najemniki za stanovanjsko zaščito

Maribor, 18. aprila.

Danes dopoldne se je v prostorih restavracije »Novi svet« vršil redni letni občni zbor Društva stanovanjskih najemnikov v Mariboru, ki je eno najnovejših v vrsti ostalih sličnih društev. Občni zbor je namesto obolevlega predsednika vodil društveni tajnik g. Mohor, ki je podal predsedniško in tajniško poročilo.

Društvo šteje sedaj 1130 članov in članic. Društvo je v preteklem letu prevzelo iniciativo, da se spričo težavnega položaja, v katerem živijo stanovanjski najemniki, zopet uvede stanovanjska zaščita. Odbor je sestavil tozadevno resolucijo in jo poslal merodajnim mestom v Belgrad. Odbor je tudi izdelal osnutek zakona o stanovanjski zaščiti ter ga istotako odposlal v Belgrad. Blagajniško poročilo društva je podal g. Feldin. Društvo je imelo 1506 Din dohodkov in 1357 izdatkov.

Pri volitvah je bil za predsednika izvoljen dosedanji tajnik g. A. Mohor, za podpredsednika g. Mohorko, odborniki pa so: I. Majhen, I. Purkhard, B. Mohorčič, A. Lahajner, I. Mohorko, I. Serbak in B. Razoman. Preglednika računov sta L. Zmuderl in A. Pirih.

Filmi

»Junak dneva« (Kino Sloga). Če se držimo reklamnih napovedi, bi bila to komedija. Morda le v nekaj momentih, sicer pa ni v njej nič. Navadna limonada, ki jo potem proizvajalci v zadregi imenujejo komedija.

V Savinjo padel in utonil

Celje, 19. aprila.

Včeraj dopoldne okoli pol 10 so pri Kapucinskem mostu potegnili iz Savinje 57 letnega Antona Filaža, ki je bil v službi pri Prvi hrvatski štedionici v Celju. Prvotno so mislili, da se je Filaž prostovoljno pognal v valove Savinje. Iz sedaj ugotovljenih okoliščin pa sklepajo, da je Filaž v Savinjo le padel. On je prej večkrat bolehal, posebno pa ga je rada bolela glava. Ni izključeno, da si je nesrečnik tudi včeraj hotel zmočiti v Savinji robec, kakor je to že večkrat storil, pa je pri tem padel v vodo. Ko so ga potegnili iz Savinje, je utopljeni Filaž imel robec še v roki. Po komisijem ogledu na kraju nesreče, so pokojnika prepeljali v mrtvašnico.

Msr. Ignacij Arnož, škof iz Južne Afrike, ima priti v Ljubljano nočjo z gorenskim brzovalnikom ob 19.42. Dasi se mu ne pripravlja slovesen sprejem, vendar ga bodo nekateri na kolodvoru sprejeli in pozdravili. Stanoval bo v škofijski palači.

»Otrok v šolski dobi« — nova knjiga izpod peresa otroškega zdravnika dr. B. Dražaga je izšla. Izdala jo je knjižnica zavoda za zaščito otrok. Vsebuje 230 strani, obravnava v lahkih in dostopnih besedah razvoj, zdravstvo in vzgojo ter nego otrok do 15. leta. — Poglavlje o spolnih vprašanjih je obdelano obširno in zelo previdno. — Velevažna knjiga se dobiva v vseh knjigarnah.

Danes zvečer ob 8 dirigiral simfonični koncert Blaž Arnič prvi dirigent belgrajske opere, trboveljski rojak, g. Ivan Brezovšek, ki je tudi sam kot priznana kapaciteta izrazil svoje veliko navdušenje nad Arničevim skladateljsko umetnostjo. — Ze samo to je dosti prepričevalno vabilo na nocojšnji koncert.

Tatovi spet na delu

Moravče, 18. aprila.

Pri Rezniku pravijo zadnji hišici na pobočju Limbarske gore, odkoder je še kake četrt ure do romarske cerkve sv. Valentina. Hišica z majhnim posestvom stoji med drevjem na samotni. Tukaj prebiva postarana zasebnica Magdalena s 15 letnim dečkom, ki služi tamkaj za pastirja. V nedavni noči je zbudilo posestnico sumljivo škrtanje in ropotanje. Nekdo je pilil in trgal železno ožrežje iz okna bližnje sobice, kjer je kmalu nato začela pritajene korake; zunaj med drevjem pa je opazila senco z električno svetilko — nekoč, ki je stal na straži. Kaj vse to pomeni, Magdaleni ni bilo treba dolgo ugotoviti. Toda sosedov se ni upala klicati, ker se je bala, da bi je vlomili, katerih je moralo biti več, dejansko ne napadli. Šele ko se je zanimalo, je vsa zbegnala pogledal v shrambo. Okno je našla razkopano, po sobi pa vse prebrskano in razmetano. Tatovi so odnesli njej, kakor tudi pastirju, vso boljšo obleko; pobrali so ves denar, zabelo in razne druge predmete. Banjo, v kateri je bila zaseka, so našli nekaj dni pozneje lepo pomito ob cesti blizu Lukovice. Tam so jo vlomilci odložili očitno z namenom, da bi zmešali sledove. Za njimi poizvedujejo orožniki in je upati, da jih bodo skoraj izsledili.

Jesenice

Jesenice, 18. aprila.

Občni zbor. V nedeljo dopoldne se je v dvorani Krekovega doma vršil občni zbor JRZ za Jesenice, katerega se udeležilo lepo število zborovalcev. Po poročilih funkcionarjev je povzel besedo g. minister dr. Miha Krek, katerega so navzoči živahno pozdravljali. V jasnih, a preprostih besedah je obrazložil delo JRZ v zadnjem mest. Zlasti glede zunanje politike. Zborovalci so z zanimanjem sledili izjavam g. ministra ter se mu zahvalili za živahnim odobravanjem. Izvoljen je bil zopet stari odbor z g. dr. Bergeljem kot predsednikom krajevne organizacije JRZ na Jesenicah.

Se bolj moderni bi bili radi. Večkrat je bilo v »Slovenskem domu« povedano, da se Jesenice čedalje bolj modernizirajo in hočejo v vsem slediti večjim mestom. Saj še ni tako dolgo, ko ni bilo pri nas ne postrežkov, ne avtomobilov, imeli smo le eno lekarno, danes sta dve in še drogerija povrhu, dolga leta sta skrbeli za zdravje Jesenčanov samo dva zdravnika, danes jih imamo sedem, odvetnikov pa sploh nismo poznali, sedaj pa imajo trije dovolj posla. Torej na vseh koncih napredek. V enem pa se razlikujemo od drugih mest. Javne, točne in zanesljive ure nimamo. Ona na poslopuj ravnateljstva KID je samo za Savčane, Jesenčani pa morajo hoditi gledat na uro v okna urarjev ali v Zabkarjevo lekarno. Ura na peronu jeseniške postaje se ne more prištevati javnim, ker ta je le za potujoče občinstvo. A vendar bi bila vsaj na glavnem jeseniškem prostoru, na Aleksandrovem trgu, javna ura prepotrebna, saj jih dobimo dandanes že v manj pomembnih mestih kot pa so Jesenice.

Razburljiv dogodek na Cerkniskem jezeru

Cerknica, 19. aprila.

Že dolgo ljudje ne pomnijo, da bi jezero tako naraslo kot te dni. Voda se je razlila po bližnjih travnikih in njena gladina se je toliko dvignila, da sta nasip in most popolnoma pod njo in je nemogoč prehod na otok Goričico in v vas Otok. — Tako silno naraščanje vode pa ima zle posledice tudi za Planino. Tam je toliko vode, da je nastalo drugo Cerknisko jezero. Sedaj je vode nad mostom in čisto okoli 3 m in je velika nevarnost, da ne bi voda, ki še vedno narašča, vdrla v hiše in tam vršila svoje razdiralno delo.

Prav nič ni čuda, da je zadnje dni prišlo blizu jezera do dogodka, ki je razburil vso okolico.

V vasi Martinjaku živi družina, oče in petero otrok; najstarejši je star 11 let. Mater jim je ubila strela junija lanskega leta, ko je nakladala seno. Od tedaj so bili otroci, popolnoma razumljivo, pod vse drugačnim vodstvom, saj jih je morala varovati in obenem opravljati vse gospodinjske posle 11 letna deklica, torej še sama otrok.

Zadnje dni preteklega tedna pa, ko je bilo dekle zaposleno s pospravljanjem in očieta ni bilo doma, se je 7 letnemu Tonetu in 5 letnemu Franku zahotelo vožnje po jezeru. Ob pol 2 popoldne sta se spravila nad Cesarjev čoln in ga s silo spravila v

Pogozdovanje goličav

Cerknica, 18. aprila.

Cerkniška dolina je z dveh strani, in to z jugozapadne in severozapadne obdana z gozdovi, dočim je z ostalih strani omejena z goličavami. Pred leti, posebno pred svetovno vojno, so bili ti gozdovi zares lepi in so donosali dobre zaslužke. Po svetovni vojni, ko je meja te dele ločila na dve, pa so začeli nekakj tako lepi gozdovi polagoma propadati. Naši ljudje so namreč zaradi prevelikih davkov italijanskim oblastem začeli gozdove izsekavati.

Ko pa je prišla svetovna kriza, ki tudi tem krajem ni prizanesla, pa je gozd vse bolj izgubljal svojo nekdanjo veljavo. Dohodkov ni bilo nobenih in izsekavanje se je začelo kar na debelo. Trgovina z lesom je sicer bila živahna, toda les ni imel prave veljave. Za časa, ko je naša država izvajala sankcije proti Italiji, je zlo doseglo vrhunec. Lastniki so sekali gozdove, ko pa se je kupičil in čakal boljših časov. Ti so deloma že prišli.

Zal je pri nas še veliko zemlje, ki je nezasejana, pa bi gozd na njej prav dobro uspeval. Pogozdena tla pa so kakor neobdelana njiva, znamenje slabega gospodarstva. Umno gospodarstvo pa le tisto, ki skrbi, da se poseke in praznine v gozdu čim prej posade.

Najbolje je saditi na pomlad, ko je sneg skopnel in ni zemlja več zmrznjena. Sicer sadi mlado smrečje tudi v jeseni, toda to sajenje ni priporočljivo, ker sneg mlade sadike večkrat dvigne.

Ta teden so posadili velik del gmaine na Slivnici in v Globočici. Zaposlenih je bilo 160 delavcev in delavk, ki so v času sajenja prejeli dnevno od 15 do 25 din. (Skupno 11.000 din.) Posadili pa so 500 smrek, 1200 hrastov, 6000 jelk, 500 macesnov, 500 doglajev ter 22.000 letošnjih in 12.000 lanskih gozdnih borov. Tudi so posadili pogorišča, kajti gorelo je kar dvakrat.

Sedaj so dela s sajenjem končana, sledi še ograjevanje, kajti dela morajo biti do 1. maja končana.

Naročajte Slovenski dom!

Mariborski zimski športniki so zborovali

Maribor, 18. aprila.

Danes je v Mariboru imela občni zbor Mariborska zimskošportna podzveza, ki je ena najagilnejših športnih društev v dravski banovini. Na občnem zboru je bilo po delegatih od 14 včlanjenih klubov zastopanih osem klubov iz raznih krajev bivše Stajerske. Občnemu zboru so prisostvovali mestni poveljniki general Milenković, zastopnik mestne občine ravnatelj Rodošek, zastopnik Tujsko-prometne zveze inž. Stajner in delegat Zimskošportne zveze iz Ljubljani g. Kunstelj.

Kmalu pa ju je zaneslo v drugo stran, proti Otoku. Trudila sta se, da bi čoln obvladala, toda nista mu bila kos. Voda ju je nesla kar naprej in njunih klicev na pomoč ni čul nihče. Nazadnje, že pozno popoldne pa je čoln zadel na sipino in obstal. Otroka nista mogla ne naprej, ne nazaj. Nebo se je pooblačilo, začelo je deževati; junaka sta postala lažna in izmučena. Kar na lepem, dasi je dež lila »kakor iz škafca«, sta zaspala, naslonjena na sedezni deski.

Zvečer ob pol 8 pa je sosed obvestil njunega očeta, da otrok ni. Takoj so zaslužili, da se jima je morda pripetila nesreča in so ju začeli iskati. Opazili so, da Cesarjeva čolna ni. Oče je kmalu opazil daleč od vasi, na drugi strani jezera pri Benetkah čoln. Pozno zvečer so otroka dobili. Čoln je bil poln vode, otroka pa vsa premražena in premočena.

Kaj pa bi bilo, če bi ju tok zanesel proti požarniku Karlovič? — Dogodek je vzbudil splošno razburjenje pri vsem okoliškem prebivalstvu.

Bivši župan Koroške Bele obsojen

Ljubljana, 19. aprila.

Kakor smo že poročali, se je v petek dopoldne od 9. do 14. vršila daljša razprava proti petim obtožencem, ki jih je državni tožilec obtožil zaradi nekaterih nerednosti in manipulacij, kakor jih je bila dognala banska revizija občinske uprave na Koroški Beli. Vsi obtoženci so pred malim senatom, ki mu je predsedoval s. o. s. g. Ivan Brelih in sta kot sododnika fungirala gg. Ivan Kralj in Al. Žigon, odločno zanikali vsako krivdo v smislu kazenskih določil, poudarjajoč, da ni nihče imel niti pare koristi in da si nihče ni pri-

lastil občinskega denarja.

Prvi obtoženec Ivan Jenko, ki mu je obtožnica naprtila, da si je kot blaginjak krajevnega šolskega odbora prisvojil 5130 in 1000 din, je izjavil: »V nobeni točki nisem kriv. Nisem ponesveril niti dinarja. Vsak denar, ki sem ga bil prejel od občine za šolo, sem izročil svoji hčerki, ki je vodila knjige. Napačno je bilo to, da nisem od hčerke vsakokrat zahteval protiprotidila. Vsaka šola nekaj stane. Premalo sem bil previden.« Glede pobiranja oglednih stavbnih taks je izjavil, da je bila to stara praksa še prejšnjih občinskih uprav.

Virgil Šoberl, bivši župan, je prav tako zanikal vsako krivdo, zlasti da bi si bil prilastil občinski denar za svoje namene. Vse manipulacije je izvršil v dobri veri. Ni imel namena občino oškodovati. Rajnhartovega računa 150 din je omenil, da je to storil, da bi za občino kril neko kolkovino, ki jo je zahtevala krajevna kontrola v Ljubljani. Ta je ob občine zahtevala, da izterja do 9000 din premalo plačane kolkovine. Tretji obtoženec Fran Mohorič je na mirnem način pojasnil, na kakšen način je zapleten v celo afero. Ni kriv. Bil je občinski odbornik in županov namestnik. Glede slučaja Aleša Lagoje mu ni nič znanega. Četrti obtoženec, Tomaž Noč, je odkrito povedal, kako je napravil podpise delavcev na mezdni listi. Najprej je bila sestavljena originalna mezdna lista. To so vsi delavci osebno podpisali. Ker je bil original zelo umazan in nečeden, je napravil nov, čeden prepis. Tu je nekatere delavce naprosil, da so sami podpisali, druge pa je res on podpisal. Ni imel slabega namena. Originalno polo je dolgo časa hranil. Nekaj mesecev pred revizijo pa jo je z drugimi papirji vrget v peč. Vse je napravil samo zato, da bi občinska uprava lažje izgledala. Zadnji obtoženec, Fran Rajnhart, je prav tako zanikal, da bi bil v kazenski preiskavi proti Šoberlu in tovarišem pri okrajnem sodišču v Kranjski gori pričal po krivem. Sodnik je prišel na Koroško Belo. Pa so ga klicali iz tovarne. Ko so ljudje videli vabilo, so mu govorili: »Prišel si v lep zvon.« Ves je bil zmeden in ni vedel, kaj je pravil preiskovalnemu sodniku.

Kot prič sta bila zaslišana višji rač. inspektor g. Fran Selan od banske uprave, ki je bil izvedel revizijo občinske uprave, in delovodja Anton Bidovec. Sodba se je naposled glasila:

Virgil Šoberl se obsodi zaradi fingiranega računa v zadevi Rajnhart na 7 dni zapore in 180 dinarjev denarne kazni, pogojno za 1 leto. Dalje ima plačati 500 din povprečnice. Glede ostalih inkriminiranih dejanj se popolnoma oprošča. Fran Rajnhart se zaradi krivega pričevanja obsodi na 10 dni zapore, pogojno za 3 leta. Ostali obtoženci se popolnoma oproste od obtožbe v smislu § 280. k. p. zaradi pomanjkanja dokazov. Državni tožilec dr. Julij Fellahar je prijavil proti sodbi revizijo in priziv. Obtožence je branil odvetnik dr. A. Stanovnik.

Kulturni koledar

Josip Drobnič

18. aprila 1812 se je rodil pri Sv. Hemi pri Sotli Josip Drobnič. Gimnazijo je dovršil v Celju, bogoslovje v Celovcu. Kaplanoval je po različnih krajih in je končno prišel za učitelja slovenščine na gimnazijo v Gradec, kjer je tudi 5. avg. 1861 umrl. Kot dijak je nabiral narodne pesmi za Stanika Vraza, ki ga je tudi pridobil za ilirsko idejo. Spisal je tudi ilirsko-nemško-talijanski mali rečnik. Pozneje je izdal Slovensko-nemško-talijanski in talijansko-nemško-slovenski besednjak (Lj. 1858). Največja Drobničeva zasluga pa je, da je ustanovil 1850 Slovensko Čbelo, ki je imela namen postati prvi slovenski leposlovno-poučni list. Žal je moral list zaradi pomanjkanja števila naročnikov kmalu prenehati. Kljub temu pa je list važen. Dal je Janežiču pobudo, da se je z vso živostjo oprijel ideje slovenskega leposlovnega lista.

Jelenc Franc

19. aprila 1805 je umrl v Innsbrucku pravnik, jožefinec Franc Jelenc Rodil se je 26. nov. 1749 v Češnjah pri Sečah. Studiral je licej v Celovcu in Ljubljani. Bil je tako nadarjen, da so se jezuiti potegovali, da bi ga pridobili za svoj red in da ga je profesor naravnega prava Martini imenoval pri nekem izpitu »Monstrum Carniolae«. Takoj ko je promoviral na dunajski univerzi iz prava, je bil imenovan za rednega profesorja kanonskega prava na univerzi v Innsbrucku. Branil je innsbrusko univerzo ter Jožefovo odredbo. L. 1782 je bil imenovan na stolico rimskega civilnega in internacionalnega prava v Freiburgu. Pozneje se je zopet vrnil v Innsbruck, kjer je postal direktor juridične fakultete. Napisal je več znanstvenih razprav in oster pamflet v verzih: Der Mann am Kapital, ki je izšel anonimno in kjer kot strog Jožefinec napada papeža in menihe.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, ponedeljek, 19. aprila: Ema.
Jutri, torek, 20. aprila: Agnez.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20 in mr. Gartus, Moste.

Drama: Zaprt.

Opera: Zaprt.

Kino Union: Kreutzerjeva sonata.

Kino Sloga: Junak dneva.

Kino Matica: Materinstvo.

*** KINO ***
TEL. 22-21
UNION
Veliko filmsko delo po noveli Leva Tolstoj

Kreutzerjeva sonata
Lil Dagover Peter Petersen
Glasba L. van Beethova, Čajkovski in Chopin
Predstava dana samo ob 16. uri, obe večerni predstavi odpadeta vsled koncerta

TEL. 27-30
SLOGA
Vesela filmska komedija, polna pristnega humora

Junak dneva
V gl. vlogi Heinz Rühmann, Gina Falkenberg

TEL. 21-24
MATICA
Slavospev najlepšemu človeškemu čustvo - vanju materinski ljubezni

Materinstvo
Therese Reigner Henri Presles
Danes predstava samo ob 16. uri, obe večerni predstavi odpadeta vsled koncerta.

≡ Predstave ob 16., 19. in 21. uri ≡

Univ. asist. A. Peterlin bo predaval v torek 20. t. m. »Kaj je svetloba«. V sedanjih dobi, ko se toliko govori in piše o revoluciji v fiziki in o dalekosežnih posledicah, ki jih imajo nova dognanja na vse ostale vede, je nujno potrebno, da smo si na jasnem, kaj pove eksperiment o svetlobi, to je o enem delu fizike, kjer je vzrastla nova teorija valovne in kvantne mehanike. Ni si namreč mogoče ustvariti o tej pravega pojma, če ne poznamo osnov, na kateri je zrasla. Predavatelj nam bo na podlagi poskusov pokazal, kaj o svetlobi ve sodobna fizika. Predavanje, ki bo spremljano s poskusi, se bo vršilo pod okriljem Prirodoslovnega društva v predavalnici fizikalnega inštituta (univerza, pritličje, levo) ob 18. uri. Vstopnina 4 din, za dijake 2 din.

Francišanska prosveta priredi v torek, dne 20. aprila, ob 8 zvečer v novi francišanski dvorani pozdravni večer južnoafriškega škofa msgr. Ignacija Arnoza. Na sporedu so govori, deklamacije, orkester, slike, petje, igra itd. Rezervirajte si sedeže v predprodaji v pisarni »Pax et bonum« po 2.— din.

Francišanska dvorana. V torek, 20. aprila, ob 20 uri zvečer predava v okviru Francišanske prosvete dr. p. Roman Tominec: »Pariz-Lisieux-Lurd«. Krasne skulptorne slike in reproducirana glasba. Na to predavanje opozarjamo zlasti one, ki nameravajo letos obiskati svetovno razstavo v Parizu, da bodo vnaprej videli kraje, kamor bodo potovali. Rezervirajte si pravočasno sedeže v predprodaji po 2 din v pisarni »Pax et bonum« v francišanski pasaji.

Zarja, Savica in Danica javljajo gg. starešim nam in članom, da predavanje g. dr. Valenčiča v ponedeljek, 19. t. m., odpade zaradi koncerta v veliki dvorani »Uniona«. Prihodnje predavanje bo pravočasno javili.

Društvo sodnikov kraljevine Jugoslavije — sekcija Ljubljana bo imelo letos redni občni zbor v nedeljo dne 2. maja t. l. ob 10. dopoldne v justični palači v Ljubljani z običajnim dnevnim redom. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Na preji ga je okradel, nato je ubil

Maribor, 18. aprila.

Pod tem naslovom smo v sobotni številki »Slov. doma« objavili poročilo o razpravi proti 36 letnemu viničarju Bernardu Šmigovcu iz Kukave, ki je bil obtožen, da je s kolom ubil posestnika Gorenjca. Mali senat okroglega sodišča v Mariboru je zločinca obsodil na 10 let robije in na trajno izgubo častnih pravic.

Sodelovanje mest Male zveze

Ljubljana, 19. aprila.

Ze na skupščini Zveze jugoslovanskih mest, ki se je vršila dne 20. septembra 1936 na Cetinju, je predsednik ljubljanske občine, g. dr. Juro Adlešič, predlagal, da se obnovi delo na sodelovanju slovenskih mest in mest Male zveze ter da se pristopi k ustanovitvi Zveze slovenskih mest, odnosno mest Male zveze. Skupščina je soglasno ta predlog usvojila, ter so se v smislu resolucije, ki jo je skupščina tozadevno sprejela, pričeli tudi konkretni ukrepi za to sodelovanje. O priliki obiska Jugosl.-čsl. lig v Pragi v mesecu dec. 1936 je v imenu Zveze jugoslovanskih mest konferiral dr. Adlešič o tem predmetu in praktičnih ukrepih z generalnim tajnikom Zveze češkoslovaških mest in občin, g. dr. Jaroslavom Šafařem, ter je nato na osnovi teh konferenc iznesel podrobni referat na seji poslovne uprave Zveze jugoslovanskih mest dne 28. decembra 1936 v Zagrebu. Zlasti se je konkretiziralo vprašanje ustanovitve Zveze mest Male zveze.

Te dni je obiskal vsa tri jugoslovanska prestolnica mesta: Belgrad, Zagreb in Ljubljano, g. dr. Šafař in ob tej priliki s predstavniki teh mest pretresal vprašanje oživiljenja Zveze mest

Veseli dan ali nedeljsko popoldne na Viču

Ljubljana, 19. aprila.

»Vič, vič!« tako je pel škinkovec na kandelabru pred prijaznim poslopjem, čigar vhod zalisa simbolični konjski rep — večstoletni tolažilni znak romarjem in žejnim furmanom. Ta njegov ljubeznivi poziv nas je spomnil, da nas dolžnost kliče na Vič. In že so nas ponovno, kakor prejšnje nedelje, ponesle urne negovanke Batinih čevljev proti Trstu. Najprej po Aleksandrovi cesti, nato po Bleiweisovemu kolovozu do čarobnega, z rojem gostiln obdanega in z električno uro kronanega razpotja. Tu smo zavili na desno, kjer nas je sprejela bela cesta, ki pelje v daljina mesta. Z desne nas je pozdravilo svetišče demona Nikotina, z leve pa so nam (iz dičnega paviljona »Lord Curzon«) prijazno pozlačili ušesa mili zvoki one folklorne »Tja dol po cestici proti novemu mestu...« itd., saj jo poznate! Zvesti pokrovitelji vseh prireditelj na igrišču SK Reke — saj ste ga že uganili — Jupiter Pluvius p. d. dež, nas je ob vstopu na zeleno trato pozdravil z nepotvorjenim nebeškim tušem. Po igrišču, na katerem je vzrasla že tako visoka trava, da kar vzbuja skomine občinski četveronogi zajednici, so se že podili plavi in rdeči bojevnikji. »Koliko pa je?« vprašamo. »1:0 za Slovani« Reka pritiska. Visoki centerhalf je povsod pravi čas. Odkod se prikaže avion, ki v dostojni razdalji vodi brezmotorno letalo (»vozmim brez bencina«). Reška leva zveza prodre, odda — štartaj! — dribla — oddaja levo — prepozno! Bek je smel žogo in jo poslal proti avionu. Štiri sto parov z zanimanjem spremlja zanimivo letalsko vožnjo po nebeški kupoli. Glej ga spaka! Odkod pa kar na lepem toliko psov? Eden je jabečar, drugi prepelčar, tretji bernardinec, četrti »knjaz«. Eden je zavzel pozo Rintintina, drugi glumi slingo, tretji bi skozi krtno s smrkom rad prodiril kapljivo-tekoče osrčje zemlje, četrti bega nemirno po travi s pasjo potrpežljivostjo in išče štiripersone detelje. Sonce sili s svojo trmasto glavo skozi megleni zastor. Viške jelše blešče v rosnem zelenju in binavsko konkurirajo juvelirskim izložbam. Na igrišču gneča. Nekdo je dobil žogo, oddal, zveza potegne — 2:1 za Slovane. Kmalu konec. »Buhlončak za tak fuzbal!« z vsem zagrenjenim srcem zavzdihne neki občutljivi »Vorstadteremas«. Nogomet, ki sta ga predvideli enajstotisti Reke in Slovane, je bil res precej primitiven. Slovan je ostale čednosti, ki jih ni imel, vsaj nadoknadil z elanom. Dobil je tolažilno darilo in vnovič potrdil tradicijo, da od Reke ne more izgubiti.

Merodajni faktorji navse zadnje spuste izza ograje naslednje gladiatorje. Kibiška občina si želi še več »circenses«, za »panem« skrbri nadebudni mladenič, ki ponuja lačnim lepo zapečeni štrukljev — seveda proti denarni odškodnini. Hermes je plav, Ljubljana belo-zelena. Šiškarji so kompletni, Ljubljana pa je poslala v boj dokaj šibko rezervo z nekaterimi juniori. Plavi takoj spočetka živahno navale. Obramba Ljubljane pometja brez metle. Na

Pregled nogometnega tekmovanja

V Splitu: Hajduk : Ljubljana 6:0 (2:0).
V Zagrebu: Jugoslavija : Gradjanski 1:1 (1:0).
V Belgradu: HASK : Concordia 2:2 (1:1).
V Osljeu: Slavija : BASK 4:8 (1:1).
V Sarajevu: Slavija : BSK 3:8 (2:3).

V petnajstem kolu državne prvenstva se je torej le dogodilo, da je slovenski reprezentant v nogometu ostal na zadnjem mestu. Izgleda, da je Ljubljana na koncu tekmovanja popolnoma izven forme in da se zopet vračamo v one čase, ko smo na slednje gostovanje slovenskega kluba gledali z bojaznijo in s strahom, kako se bo končalo in da le ne bi bilo prehudo in preveč sramotno. Ljubljana je v trinajstem kolu začela v Ljubljani z 4:0, v Belgradu pa z 8:0 in je včeraj v Splitu s 6:0 zaključila. V treh tekmah 18:0! Nad vse lep rezultat, ki naj že vendar opomni odgovorne osebnosti, da tako ni mogoče več. S temi famoznimi rezultati je Ljubljana seveda z obupno gol-diferenco na zadnjem mestu. Bojazen, da ostane Ljubljana tam, kjer je, do konca prvenstva, je upravičena. Ne zaradi tega, ker ima v treh prihodnjih nedeljah doma težke nasprotnike, ampak zaradi tega, ker je moštvo Ljubljane pod kritiko.

V Belgradu je Gradjanski pred 12.000 gledalci dosegel neodločen rezultat proti belgrajski Jugoslaviji. S tem si je takorekoč že pridobil državno prvenstvo, ki se bo tako z Gradjanskim preselilo po dolgih letih iz Belgrada v Zagreb.

V Zagrebu sta si HASK in Concordia porazdela obe točki. V Osljeju pa je tamkajšnja Slavija premagala BASK. Borba, ki vlada med poslednjimi petimi klubi postaja mnogo zanimivejša kot pa borba klubov, ki so na čelu tabele. Med poslednjimi petimi klubi je razlike samo tri točke in je še vedno negotovo, koga bo zadela usoda, da bo izpadel.

Sarajevska Slavija je ostala na petem mestu. Sijajno razpoložena BSK je z lahkoto zmagal nad Sarajevčani.

Prvenstvena tabela je sedaj taka-le:					
Gradjanski	15	11	3	1	45:13
Jugoslavija	15	9	2	4	36:18
BSK	15	7	5	3	43:17
Hajduk	15	9	1	5	37:19
Slavija S	15	6	2	7	32:35
BASK	15	6	2	7	29:36
HASK	15	4	4	7	20:38
Slavija O	15	4	2	9	21:41
Concordia	15	3	4	8	21:42
Ljubljana	15	3	3	9	12:28

Male zveze, praktično pa vprašanje čim tesnejšega sodelovanja mest Male zveze. Povsod se je v vseh vprašanjih dosegla polna soglasnost in moremo upati, da bo v najkrajšem času prišlo tudi do formalnih ustanovitvenih korakov. Nujna potreba namreč je, da se mesta tako prijateljskih držav medsebojno obveščajo o svojih gospodarskih, socialnih in komunalnih vprašanjih, ter črpajo iz medsebojnih izkušenj in uspehov nove vire za lastni napredek, napredek, ki je zlasti jugoslovanskim mestom, ki jih čakajo vedno večje in nove naloge, koristen in potreben. Ne smemo pozabiti pri tem tudi na tujskoprometno važnost tega vprašanja. Ob priliki obiska dr. Šafařa so se tudi v tem pogledu izvršili že konkretni zaključki.

G. dr. Šafař se je mudil v Ljubljani od četrta zvečer in je odpotoval v soboto ob 12.55 na v. Prago. Izven službenih konferenc si je ogledal tudi znamenitosti mesta in važnejše ustanove mestne občine, zlasti novo božjigrsko osnovno šolo in vzorni Delavski dom. Obiskal je tudi predstavništvo tujskega prometa pri kr. banski upravi, mestni občini in Zvezi za tujski promet, ter kot generalni tajnik češkoslovaškega turističnega urada navezal z njimi stike za nadaljno sodelovanje.

centerhalf — kakor v akvariju brez vode — plava Šiška, ki se kmalu pomakne nazaj na beka. Ceglar se na njegovem mestu skuša odpovedati potapljaškemu eksperimentom. Hermežanski napad lepo prodira, Ljubljani je premalo homogen. Stranske žoge krili pri priči ugonobita. Grintal preveč dribla. Levo stran plavega napada prav dobro zavira Puterle. Njegov strel iz 25 prinese Ljubljani prvi uspeh — 1:0. Pred polčasom izenači Svetic Vili 1:1. V drugem polčasu Ljubljana nekoliko — in s pridom — pregupira svoje vrste. Na krasen Grintalov predložek poviša prišebni Cankar — 2:1. Kmalu nato isti igralec vzpne na 3:1. Čas teče, Košenina pa iz prostega strela zviša na 3:2. Hermes navidez dominira v terenu, toda to je samo igračkanje posameznikov: njihovo fopanje priklene za hip pozornost gledalcev nase (»vleč Lärm um Nichts« — prav kakor pasje bombice!), nevarno pa ni prav nič. Malo pred koncem postavi po drugem dobrem Grintalovem pasu Makovec kočno stanje s 4:2. Nesigurni g. Pečar odžvižga parte.

Druga Ljubljanska garnitura je dobro izpolnila nalogo. Mali Cankar utege sčasom postati pred golom izredno nevaren. Grintal bo na levi zvezi za ligo prav uporabna akvizicija. Ob okolici, ki ga bo razumela, se bo brez dvoma dobro obnesel. Hermes je razočaral — kakor pove že rezultat. Poedinci znajo mnogo, igrajo pa z nonsalanco, ki izključuje vsak uspeh. To je — po današnji igri — rendezvous učenjakov, ne pa moštvo igralcev. Moralni bi si še samo naleptili dolge snežno-bele brade, nataktni na nos zlate ščipalnice ter stisniti leksikon pod pazduho. Njihovo igračkanje in otročje »he-canje« si po svoji brezplodnosti išče primere. Ob izigravanju pozabljajo igrati. In čudno, da se k takim podvigom odločijo vselej, kadar trčijo ob košičak resnejšega nasprotnika. Čas bi že bil, da se spametujejo. Konec.

Naši motoristi

Ljubljana, 19. aprila.

Nad vse pričakovanje obilna udeležba članov Moto-sekcije ZSK Hermesa na članskem sestanku pri »Slovu« dne 13. t. m. zvečer je prepričala vsakogar, da ta od nikogar podpirana, a narodu jako potrebna športna panoga lepo napreduje.

Sestanek je namesto bolnega načelnika ing. Jaksca otvoril stari ustanovni član g. Ciglar s pozdravom, in prosil, da se članstvu prečita zapisnik letošnjega obnega zbora, ki se je v prevelikem zatijšu vršil dne 16. marca t. l. Čuli smo da je ta sekcija izvedla v minulem letu štiri pridivite, med temi znano dirko na Ljubljanski grad in veliko ocenjevalno vožnjo motoristov skozi Mengeš na Pokljuko, povsodi s polno udeležbo in brez vsake nezdode. Ponovno se je povdarilo dejstvo, da naši merodajni faktorji posvečajo premalo pažnje tej novodobni panogi športa, ki jo iz razumljivih razlogov vsi življenja željni narodi skrbno podpirajo. Povdarila se je ponovno resnica, da se na motorista ne misli z ozirom na kvaliteto cest, niti višino taks ali ceno kuriva. Ko je članstvo čulo, da je po 16. marcu tudi blaginjsko stanje urejeno, je na tem dopolnilnem sestanku soglasno odobrilo novi odbor: načelnik ing. I. Jaks, podnačelnik Ivo Rupena, tajnik Kraner Ludovik, blaginjak Arhar Franc, odborniki: Schweitzer Rudi, Skopee Viktor in Payer Leopold. Gospodarstvo: Horjak Sostenes in Sernee Robert; revizorji: Plevel Franc in Hribernik Karol; tehnični vodja Ciglar Jakob. V podrobnem poročilu g. Rupene smo čuli, da pride letos zopet na dirkalno progo priljubljeni »Leti Kranjec« Starič Ludovik, da je g. župan nazkazal malo, toda zelo dobrodošlo podporo. Prireditve v programu so: domača medklubska dirka, ena z zunanjimi konkurenti in tradicionalna na grad. Ob ostalih prilikah se bo članstvo zbiralo za izlete in se udeleževalo konkurence tudi pri drugih klubih. Napovedani prihod motoristov iz Belgrada je članstvo zelo rado na znanje z željo, da jih spremi na ogled naše planinske Slovenije. — Velika želja je, da bi uspel napovedani izletni sestanek tržaških in dunajskih motoristov v Ljubljani, kjer bi se za letošnje Binkošti na našem dirkališču kot mednarodni gostje pomerili sile na jeklenih konjih. To bi bila lepa prilika domačim vozačem, ki ne želijo biti le »nedeljski lovci«, da se seznanijo z izbranimi znankami vozil in vidijo priznane kvalitete vozače, ki jih imamo pr nas tako malo ker se nismo pravočasno brigali za njih izpopolnitev.

Iz št. Jerneja

Št. Jernej, 19. aprila.

Naše zadnje poročilo v »Slov. domu« je vzbudilo v našem kraju zelo mnogo pozornosti. Bilo je mnogo povpraševanja po časopisu in izvodi, ki so bili na razpolago, so kar krožili iz rok v roke. Ne hote smo pa razburkali s tem nekaj slabe krvi proti klerikalcem, kakor da bi bili oni krivi, da je to in ono dozorelo za kriminal. Nekdo je kazal celo črno podplute pesti, ker je z njimi strahovito mlatil po neki tuji — mizi, ki je pa bila na vso srečo dovolj trdna, da je prenesla »napade« brez škode. Slišimo, tudi da se je nekdo informiral pri »dohtarju«, kako bi se dalo klerikalcem usta zavézati. Najbolj se pa čudimo, da se najdemo za tako naivnost celo »izobraženih« navijačij. Hočemo samo reči, da kriminal vendar nima z dnevnio politiko nikakega posla in da ni poročanje o »grabežu« in kračevju tuje lastnine nikaka posebnost klerikalnega časopisa. Želimo zato, da bi onim, ki vidijo okoli sebe prividne strahove, zopet kmalu odleglo.

Od tu in tam

V začetku maja se bo sestal senat na zasedanje ter bo obravnaval osnutki trgovskega zakona in zakona o pooblaščenih inženirjih, ki ju je oba že sprejela narodna skupščina ter pred dnevi tudi poseben senatni odbor.

Spomenik prvemu kronanemu hrvatskemu kralju Tomislavu bodo postavili v Zagrebu. Kip je že izdelan, in sicer je to delo izvršil kipar Franješ Mihanović. Zbrali so tudi že potreben denar. Svečano odkritje bo sredi poletja ter bodo ob tej priliki privedli tudi velike hrvatske narodne svečanosti. Nadejajo se, da bo v Zagreb takrat prihitelo mnogo tisoč ljudi.

Zagrebska policija še vedno išče akademike, na katere je padel sum, da so sodelovali pri umoru akademika Krste Lubičiča ob zadnjih pretepih na univerzi. Ivan Jelić se je sam prijavil v spremstvu svojega odvetnika, takoj za njim pa je policija prišla tudi akademik Ivan Pejić. Našli pa so tudi nož, s katerim je bil Lubičič ubit. Morilec ga je zakopal v zemljo na Tuškancu.

Nerednosti in slabo gospodarjenje v občinah savske banovine pod prejšnjimi režimi odkrivajo postopoma nove občinske uprave, ki so prišle na vodstvo občin po zadnjih volitvah. Primeri niso redki. Revizijo pa izvršujejo občinski odbori sami, le Gospodarska sloga iz Zagreba jim pošilja v pomoč svoje strokovnjake.

Tudi aprilska kvota 500.000 nemških mark za nemške turiste, ki so namenjeni v Jugoslavijo, je bila z večerajšnjim dnem izčrpana. Tako noben Nemec ne bo mogel do konca tega meseca v našo državo. V vseh štirih mesecih so nemški turisti izčrpali že dva milijona mark, prav toliko, kolikor je bilo lani kredita za vse leto.

Turški ministrski predsednik Izmet Ineni in turški zunanji minister Ruđi Aras potujeta po Jugoslaviji in sta bila včeraj v Kotoru. Pripeljala sta se tja iz Sarajeva. Tudi v Kotoru jima je bil prirejen veličasten sprejem. Iz Kotora sta visoka gosta odpotovala v Dubrovnik.

Zborovanje Rdečega križa je bilo včeraj v Belgradu. Vodil ga je prvi podpredsednik senator Svetozar Tomić. Navzoči so bili poslanci kralja, kneza namestnika, ki je tudi predsednik Rdečega križa, ter zastopnik vlade, prosvetni minister Stojčević. Izvoljen je bil spet stari odbor, le da je bil na mesto drugega predsednika namesto senatorja dr. Šilovića izvoljen dr. Marko Kostrenčič iz Zagreba.

Na dosmrtno ječo je sodišče v Požarevcu obsodilo hajduha Marinka Radića, ki je zagrešil več umorov, ubojev in ropov. Z njim vred je sodišče obsodilo na daljše kazni 37 njegovih pomagalcov, 22 pa jih je opustilo. Obsojeni hajduk je bil z obsodbo kar zadovoljen.

V februarju so narasle vloge pri 7 hranilnicah. Po podatkih Zveze jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani so sicer vloge pri 29 slovenskih hranilnicah v celoti padle za 2.750.203 din in znašajo 1.009.914.907 din (dne 28. feb. 1937). Ta odlok je sorazmerno neznaten. Razveseljivo je, da so narasle v tem mesecu vloge na hranilne knjižice pri 5 hranilnicah, vloge v tekočem računu pri 8 hranilnicah, vloge v celoti pa pri 7 hranilnicah. Tudi število izdanih hranilnih knjižic in odprtih tekočih računov se je gibalo ugodno. Število hranilnih knjižic se je povečalo pri 7 hranilnicah, število obstoječih tekočih računov tudi pri 7, skupno število vlagateljev pa celo pri 9 hranilnicah.

S skokom v vodnjak se je hotel pred ječo rešiti kmet Branko Milovanović iz Viševcev pri Kragujevcu, ki je oropal nabavljajno zadrugo v Viševcih. Ukradel je 5000 din in jih še tisto noč zapil s svojimi prijatelji v Smederevski Palanki. Ko so ga orožniki peljali v zapor, jih je spoto-ma prosil, da ga puste k vodnjaku, ker ga muči žeja. Orožniki so mu dovolili, toda Branko se je vrغل z glavo naprej v deset metrov globok vodnjak. Samomor se mu ni posrečil, ker so ga orožniki hitro potegnili spet ven. Pač pa se je močno poškodoval.

Bođijevo afero s preprogami bo moralo sodišče nanovo pretresti in zaslišati še nekaj prič, ki jih je predlagal zagovornik obtoženega Ilije Novakovića. Po prvi sodni preiskavi je državni tožilec že sestavil obtožnico proti Bođiju, Novakoviću, Lidiji Bođijevi, Ivanu Nečajevu in Stanku Erorju. Apelacijsko sodišče je sedaj odredilo ponovno zasliševanje.

Proti »Ta-Tac« so belgrajski trgovci napisali ponovno pritožbo in jo izročili upravniku Belgrada Milanu Acimoviću. »Ta-Tac« namreč v Belgradu nemoteno posluje od takrat, ko je državni svet razveljavil iz formalnih razlogov odlok trgovskega ministra. Belgrajčani se pri tem sklicujejo tudi na primer zagrebske »Ta-Tac«, ki jo je dala obrtna oblast zapreti in zapečatiti.

Četrtno dobitka državne razredne loterije v znesku 200.000 din je zadel pred tremi dnevi osel iz Jagodine. Trije kmetje so skupaj na sejmu kupili starega osla, da jim je vozil led za kavarne. V vselem razpoloženju pa so se vsi trije lastniki in z njimi tudi kavarar zmenili, da bodo kupili četrtno srečke. Ker so bili štirje, so sklenili, da se srečka ne bo glasila na nobeno njihovo ime, pač pa na ime njihovega osla. In res, osel je zadel 50.000 din. Ko so denar dobili, so oslu privoščili nekaj sladkorja in kozarec vina.

V cerkev na Gori Oljki udarila strela

Celje, 18. aprila.

Komaj so Savinčani popravili oljsko cerkvico po onem strašnem požaru, ki je nastal pred leti na predvečer sv. Cirila in Metoda, že je prišla nad njo druga nesreča. V soboto popoldne se je namreč močno stemnilo nebo nad Celjem in Savinjsko dolino in okrog četrte se je vili ploha pomešana z gosto točo. Seveda je tudi grmelno, vendar si ni nihče mislil, da bi udarjala strela. Danes dopoldne pa se je razvedela žalostna vest, da je udarila strela dvakrat v poljsko cerkev. Strela je bil pokvarjen, zato je strela švignila iz žice v zvonic in v cerkev. Poškodovala je zvonic in notranjost cerkve in razbila šipe. Zatem je strela udarila tudi v oljsko župnišče in močno poškodovala notranjost. Ljudje, ki so stanovali v župnišču in videli, da je strela udarila v cerkev, so zbežali na pravem času v klet, sicer bi gotovo bile smrtne žrtve. K oljski cerkvi je že danes odšlo nekaj ljudi, da vidijo škodo.

„Ledeniški duhovnik“ pojde iskat neznano zemljo na severu

Jezuitski pater Bernard Hubbard, profesor geologije na veseučilišču Santa Clara, je poznan v Ameriki in znanstvenem svetu kot ledeniški duhovnik, zaradi svojega nekdanjega misijonskega delovanja na skrajnem ameriškem severu.

Ta duhovnik, znanstvenik in misijonar je pripravil zdaj vse potrebno za veliko odpravo, ki bo šla na skrajni ameriški sever raziskovat neznane predele in ki bo trajala dve leti. Začela se bo leto junija. Udeleženci odprave bodo odrinili na svojo raziskovalsko pot od rta Barow na Aljaski.

Namen odprave je, kakor pravi naznanilo, ki ga je pater Hubbard izdal, da najde edini še ne odkriti kos zemeljske oble. Pater Hubbard je do cela prepričan, da se mu bo to posrečilo. V razgovoru z zastopnikom neke ameriške poročevalske agencije je natančno razložil svoj raziskovalni na-

črt. Njegove glavne naloge so štiri:

Najprej hoče dokazati enkrat za vselej, da je v neznanih in nepreiskanih predelih severno od Sibirije in severozahodno od rta Barrowa trdna zemlja in ne samo led, kakor domnevajo sedaj. Dalje bo na tej svoji raziskovalni poti posnel zvočni in barvni film o 50 letnem misijonskem delu jezuitov na Aljaski. Ta film bodo predvajali ob 400-letnici jezuitskega reda leta 1940. Dalje namerava pater Hubbard preživeti leto dni med prebivalci otoka King Island, katere označuje kot najbolj nepokvarjene Eskime na Aljaski. Končni namen njegovega potovanja pa je še v tem, da bo dokazal uporabnost ladje, ki je zgrajena po njegovih načrtih iz same kovine in je prav zato sposobna, da zmagava vse težave v vodah, kjer plavajo velike grmade ledu.

Greta Garbo streže, Beethoven igra v restavraciji na klavir...

Nekje v Newyorku je posebne vrste restavracija, ki je kraj tisoč čudnih reči. Človek, ki pride prvič v ta lokal, noče verjeti lastnim očem in se mu zdi, da sanja.

Restavracija je silno odlična. Ze vrata, ki jih odpirata dva sluga v bleščečih oblekah, so vsa pozlačena. Eden od vratarjev je sam Clark Gable, ljubimec toliko neumnih obiskovalcev kinematografa. Nemogoče — Clark Gable ni tak siromak, da bi moral služiti kot vratar. Toda vratar je temu filmskemu zvezdniku podoben kakor jajce jajcu.

Ko odlaža človek suknjo v garderobi, priteče k njemu dve ljubezni dami, ki mu vzameta klobuk in plašč. Ena od njiju gleda tako melanholično, okrog ust ji je videti tako svojevrstne poteze, kakršne ima na svetu samo Marlene Dietrichova. Ni dostojno, če človek preveč ogleduje garderobierko — toda tu se ne more ubraniti radovednosti: res, to je prava pravcata Marlene Dietrichova, druga pa je po vsem videzu njena ameriška tekmica Katherine Hepburnova. Kaj so se danes vsi filmski igralci domeni, da si privoščijo izborni šalo in pojejo vsi eden v to restavracijo?

Še preden utegne človek razmisлити o tem, vam že pride nasproti Jan Kiepura s svojim vabljlivim smehljajem, da pričakuje, da bo zdaj pa zdaj zagodel katero od svojih melodij. Z elegantnimi gibi vam pokaže prostor in pri tem uganja neverjetne spretnosti s svojo servijeto. Nazadnje se prikaže še kraljica filmskih zvezd, Greta Garbo, to pot ne

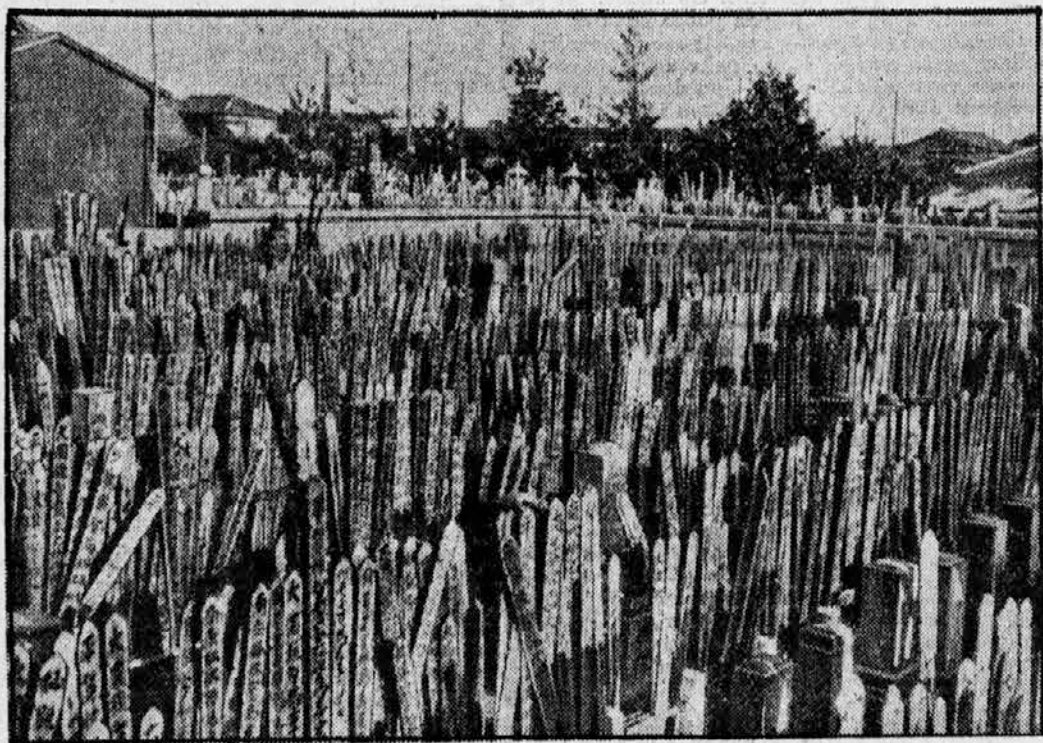
kot filmsko božanstvo, marveč kot nosilka jedi v tej restavraciji, ki se je menda zarotila, da bo ze vse znane ljudi na svetu našla dvojnike in jih nastavlja kot uslužbence v svojih prostorih.

Še preden se zaveste, ali gledate dvojnike ali resnične ljudi, že vetane tam spredaj slok možak in zavijti taktirko. Zadoni Straussov valček. Mož, ki dirigira, je sam kralj valčka Johann Strauss, se zdi. Pri klavirju pa ne sedi nihče drugi kakor ... sam Ludvig van Beethoven, ves mrk in z vihrajočimi lasmi okrog glave.

Vse te in še sto drugih ljudi je znal, seveda v dvojnikih, spraviti v svojo restavracijo za estrežnike in godce lastnik, spretni gospod Stanes.

Ford je priznal delavske organizacije

Uprava Fordovih tovarn je priznala strok. organizacijo delavstva avtomobilске industrije kot zastopnico delavstva pri pogajanjih za končanje stavke v tej industrijski panogi. Vodstvo Fordovih tovarn v Kaliforniji, pravi pri tej priliki izdano poročilo, je pripravljeno priznati omenjeni sindikat kot edino organizacijo, ki ima pravico pogajati se za sklenitev kolektivnih pogodb. Delavskim zastopnikom so Fordovi zastopniki obljubili, da bo na to pristalo tudi osrednje vodstvo Fordovih tovarn.

V japonskem božičastju je posebno pomembno in zanimivo čaščenje spomina na mrtve. Ob takšnih prilikah je elika tamkajšnjega pokopališča zelo postra. Vse pa v popisanih trakovih.

Poročni svatje z nemškega podeželja v starih narodnih nošah.

Brezbožna knjiga na španskih bojiščih

Vodstvo moskovske pokrajinske zveze brezbožnikov poroča, da je po posredovanju te zveze rdeči proletarijat poslal od 1. avgusta 1936 do 1. januarja 1937 španskim komunistom in članom mednarodne brigade okrog 29.000 knjig in 60.000 brošur. 18.000 teh knjig se bavi zgolj z verskimi vprašanji v sovjetski Rusiji. Knjige so spisane v glavnih evropskih jezikih in nameravajo ruski brezbožniki s pošiljatkami nadaljevati.

Črnoglednost je ozdravljiva

Dva francoska zdravnik sta v Marseilleu odprla sanatorij, v katerega sprejemata samo pesimiste, samo take črnogledne obupance, ki mislijo, da jim ni na svetu več obstanka. Te bolnike, ki jih danes po svetu ni malo, zdravita z dušeslovni-mi pripomočki. Zdravnika stojita na etališču, da gre pri taki bolezni črnoglednosti za pravcato bolezensko stanje, ki ga je moči izboljšati in ozdraviti samo z vplivanjem na bolnikovo duševnost. Načini tega zdravljenja so zelo preprosti. Bolnike je treba zabavati, treba jih spraviti do tega, da pozabijo na vroke svoje otožnosti. Zato se morajo baviti z lahkimi športom, s preprostimi zabavami, dobivajo lahko in zelo pisano hrano po osebnem okusu. Vrh vsega pa jih še čisto sistematično vzgajajo k emejanju. Ustanova je seveda še premalada, da bi po dosedanjih uspehih mogli soditi o tem, ali bo zdravljenje črnoglednežev rodilo kake trajne uspehe.

1980 ton bomb je padlo na Abesinijo

Poveljnik italijanskega letalstva, divizijski general Aimone, ki je med vojno v vzhodni Afriki poveljeval italijanskemu letalstvu v operacijskem pasu, je snoči na povabilo Lilienthalove družbe predaval o delu letalstva med vojno v Abesiniji. Njegovo predavanje je bilo zelo zanimivo. Predavatelj je med drugim navedel, da je italijansko letalstvo izgubilo v tej vojni bodisi po nesreči ali zaradi nasprotnega orožja skupno do 100 letal. O delu italijanskega letalstva od začetka operacij do 30. junija 1936 je predavatelj navedel tele skupne podatke: Letala so vrgla skupno 1890 ton bomb in 1360 ton živil, pošte in raznih potrebščin za italijanske oprednje straže na težko prehodnem ozemlju. Letala so izvedla okrog 50.000 ur bojnih poletov.

Vodomet - vina

Svetovna razstava v Parizu ne bo obiskovalcem nudila samo vpogleda v čudesa sodobne tehnike, umetnosti in iznajdljivosti, marveč bo nudila vsem radovednim in potrebnim veliko čudes te in one vrste v zabavi in uživanju. Tako bodo med tisoči drugih privlačnosti obiskovalci videli

tudi vodo, odnosno vinomet, kjer bo neprestano brizgalo v zrak dobro francosko vino. Kakor je ta zamisel presenetljiva in za nas neverjetna, kljub vsemu vinu, ki ga uničimo, vendar ni nova. Pariški vinomet je samo obnovitev prastarega francoskega državnega običaja. Kronanje francoskih kraljev v Reimsu je namreč Francija sto in stoletja praznovala tako, da so ljudstvu na državne stroške na dan kronanja točili vino iz vseh javnih vodnjakov. To priporočljivo in lepo navado hočejo na pariški razstavi obnoviti velika francoska vinska podjetja, ki bodo pred svojim paviljonom na razstavi uredila vinomet. Poročila o njem pa ne povedo, ali bodo vsi stotisoči obiskovalcev lahko tisto vino tudi zastonj pili.

Holandci drže obveznosti

Holandski parnik »Sarcani«, ki je vozil tihotap-sko blago, predvsem orožje, je neka uporniška ladja zaplenila in odpeljala v Ceuto. Parnik se je poskušal brez spremstva vtihotapiti skozi Gibraltar-sko ožino. Holandska križarka »Java«, ga ni hotela spremljati, češ da pomaga samo ladjam, ki ne vozijo orožja in streliva na Španjko. Zato tudi holandska križarka ni ugovarjala proti zaplenbi ladje.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Ponedeljek, 19. aprila: 12. Koračnice (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13. Cas, spored, obvestila — 13.15 Koncert francoskih pesmic: Lucienne Boyer in Josephine Baker (plošče) — 14. Vreme, borza — 14.30 Zdravniška ura: Itrjevanje (g. dr. A. Bregelj) — 15. Slovenska narodna pesem (g. France Marolt) — 15.30 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 15.30 Nac. ura: Vido (Otok smrti) — Mladost St. Djuričič (Belgrad) — 15.50 Zanimivosti — 16. Rezervirano za prinos — 22. Cas, vreme, poročila, spored — 22.15 Godba za ples in pesmice vnos (plošče).

Torek, 20. aprila: 11.00 Soliska ura: Deca, kje najdemo sovražnika našega zdravlja (dr. Franta Mis) — 12.00 Šranci igrajo (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13.00 Cas, spored, obvestila — 13.15 Koncert pevskega zbora akademikov »Naša pesem« — 14.00 Vreme, borza — 18.00 Radijski orkester — 18.40 Poročje Sore (g. prof. Fr. Planina) — 19.00 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura (Zgb) — 19.50 Zabavni zvočni tednik — 20.00 Radijski orkester — 21.00 Plošče — 21.15 II. ura francoske klavirske glasbe, predava in izvaja na klavirju g. prof. L. M. Škerjanc — 22.00 Cas, vreme, poročila, spored — 22.15 Hajdrihove pesmi. Poje Akad. pevski kvintet.

Drugi programi

Ponedeljek, 19. aprila: Belgrad: 20.00 Opera — Zagreb: 20.00 Tenor in violina: 21.00 Ruska glasba — Dunaj: 20.00 Orkestralni koncert: 21.00 Simfonični koncert: 22.00 Plesna glasba — Trst-Milan: 17.15 Plesna glasba: 21.00 Violina: 22.00 Igra — Rim-Bari: 21.00 Simfonični koncert — Praga: 19.25 Salonski kvartet: 20.15 Pester koncert: 21.05 Igra: 21.35 Kvartet — Varšava, 21.00 Chopinov koncert: 22.00 Orkestralna glasba

Jetniki s Hudičevih otokov

19

»Ustrelil ga bom!« je dejal Rankin in zaškripal z zobmi.

Odrinil je vojake, ki so mu bili v napotje in je hitel proti robu kanala.

»Streljajte!« je medtem že zapovedal svojim vojakom. »Streljajte dobro.«

Spet so odjeknili strelji, ki so se vrstili drug za drugim še pogostejše kot prej.

Begunec je napel vse svoje moči. Ves izmučen se je divje boril z valovi in se počasi le odmikal zasledovalcem.

Bila je zopet sreča, da ga je tok nesel v isto smer, kamor je hotel. Kmalu je izginil zasledovalcem izpred oči.

Pa vendar ni bil še popolnoma izven nevarnosti, ker so krogle še vedno padale poleg njega v morje.

Vojaki so še streljali z obale, čeprav begunca sploh niso več videli. Streljali so kar na slepo srečo.

Na most je prišel tudi upravitelj jetnišnice in z daljnogledom opazoval morskno površino.

Ko je opravil ta svoj posel, je zopet odločil daljnogled ter se obrnil k Rankinu:

»Z ladje so spustili čoln, ki mu gre na pomoč. Krenite za njim v smeri proti ladji in ga zasledujte. Želim, da ga privedete nazaj... živegal! Ali razumete?«

Rankin je po vojaško pozdravil in na kratko dejal:

»Razumem, gospod zapovednik!«

Ze se je odpravilo nekaj oboroženih mladeničev proti kraju, kjer so bili kazniški čolni.

Vsi so se vkrcali na en čoln in so pohiteli v smeri, kjer je bila jadrnica.

Zdravnik Mudd se je med tem že precej približal ladji, prav blizu svojega cilja.

Cisto od blizu je že videl ladjo, ki naj bi mu prinesla prostost.

Začele so ga zapuščati moči. Težko je že dihal. Ni mogel več dalje.

Občutil je silne bolečine v rami.

Gotovo ga je zadela krogla. Obrnil se je na

hrbet. Še je vzdržal nekoliko časa. Bil je toliko utrujen, da ne bi mogel prenesti niti najmanjšega napora več... Udje so mu odpovedali... Bil je kakor v nezavesti. Zdelo se mu je, da tone vse globlje in globlje, da se bori s smrtjo, pa da je vse prizadevanje zaman...

Kaj se je potem dogajalo z njim, tega ni vedel in tudi ni mogel vedeti.

Ko je že mislil, da je izgubljen, ko mu je pretela nevarnost, da bo našel svoj grob pod vodo, se je nenadoma pojavil pri njem čoln, ki so ga poslali od jadrnice.

Dve krepki roki sta ga zgrabili, potegnili iz vode ter ga položili v čoln.

Sele, ko je bil že na jadrnici, se je zopet zavedel.

Ves iznenaden je začudeno gledal okoli sebe.

Zdelo se mu je, kakor da sanja.

Videl je spet svojo ljubljeno Peggy, ki so ji lile solze po obrazu in ki si je prizadevala, da bi ogrela v naročju svojega Sama, vsega premočnega in premraženega.

»Oh, Sam, dragi moj!« je vzkliknila. »Hvala Bogu, do sedaj je šlo vse po sreči!«

Božala ga je po licu, mela njegove mrzle roke in ga poljubovala.

Ko ga je tako objemala, je naenkrat opazila, da mu iz rame teče kri.

»Oh, Sam,« je vzdihnila, »ti si ranjen!«

»To ni nič,« je zašepetal, »nič proti toliki sreči, ki sem jo le dočakal... Vse se mi zdi kakor sanje... Preveč je vse lepo, da bi moglo biti resnično! Končno sem le zopet pri tebi...«

Tedaj je zagledal tudi očeta svoje žene, polkovnika Dyerja, ki je stal malo vstran.

Staremu Dyeru se je kar igrala sreča in za-

dovoljstvo na obrazu, toda kot vojak ni hotel takoj pokazati svojih občutkov preveč očitno. Zato je z nekam trdim glasom vprašal:

»Kako ti je, sinko?«

»Dobro mi je,« je odgovoril begunec, »oh, sedaj mi je tako dobro!«

Peggy je bila vsa obupana nad tvojo usodo... Iskali smo dolgo časa poti in načina, kako bi ti pomagali... To, kar smo sedaj ukrenili, je edina možnost tvoje rešitve.

»Oh, hvala vam,« se je zahvaljeval Mudd.

»Niti misliti si ne morete, kako težko sem pričakoval tega trenutka.«

»Sedaj moraš hitro spat, da si odpočiješ,« je še dejal polkovnik. »Za vse drugo bomo že poskrbeli mi.«

Gospa Muddova in njen oče polkovnik Dyer sta opirala begunca in ga peljala v udobno kabino, kjer je bila zanj pripravljena postelja.

Tu je zdravnik Mudd videl še nekega znanca.

Ob postelji je stala Rosabella, ki ji je tudi od samega veselja kar žarelo njeno zagorelo lice, ko je zopet zagledala svojega gospodarja.

»Oh, hvala Bogu, hvala dobremu Bogu, ki vas je zopet privedel nazaj,« je šepetala vsa srečna.

Zdravnik jo je pobožal po glavi, nato pa se je obrnil k svoji ženi, ki so ji še vedno silile solze v oči, in dejal:

»Ti si moj angel. Ne jokaj, sedaj je spet vse dobro... Samo, da sem se rešil te strašne ječe!«

»Da, dragi moj,« je pritrdila vsa v solzah srečna Peggy. Sedaj je zopet vse dobro. Vse je pripravljeno. Izposlovala sem obnovitev sodne razprave. Sodilo te bo zdaj civilno sodišče. Kmalu boš zopet videl Martho, ki te nestrno pričakuje.

Potem se ne bomo nikdar več ločili. Začeli bomo zopet novo življenje tam, kjer nam ga je kruta usoda prekinila... Pozabili bomo na strahotne dni, kakor da jih ni bilo nikoli.«

»Pozabili!« je ponovil Mudd. »Da, čimprej bomo pozabili na vse, kar je bilo strašnega.«

Gospa Muddova je med tem že pripravila povelje in začela obvezovati možu rano na rami.

»Te boli?« je vprašala.

»Ne! Krogla me je samo malo oprasnila.«

»Ali čutiš še kje drugod kakšne bolečine?«

»Ne, hvala Bogu!«